

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीमन्निगमान्तमहादेशिकैः अनुगृहीता
॥ श्रीवरदराजपञ्चाशत् ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ श्रीवरदराजपञ्चाशत् ॥

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी ।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥

द्विरदशिखरिसीम्ना सद्भवान् पद्मयोनेः
तुरगसवनवेद्यां श्यामलो हव्यवाहः ।
कलशजलधिकन्यावल्लरीकल्पशाखी
कलयतु कुशलं नः कोऽपि कारुण्यराशिः ॥ 1 ॥

यस्यानुभावमधिगन्तुमशक्नुवन्तो
मुह्यन्त्यभङ्गुरधियो मुनिसार्वभौमाः ।
तस्यैव ते स्तुतिषु साहसमश्रुवानः
क्षन्तव्य एष भवता करिशैलनाथ ॥ 2 ॥

जानन्ननादि विहितानपराधवर्गान्
स्वामिन् भयात् किमपि वक्तुमहं न शक्तः ।
अव्याजवत्सल तथापि निरङ्कुशं मां
वात्सल्यमेव भवतो मुखरीकरोति ॥ 3 ॥

किं व्याहरामि वरद स्तुतये कथं वा
खद्योतवत् प्रलघुसङ्कुचितप्रकाशः ।
तन्मे समर्पय मतिं च सरस्वतीं च
त्वामञ्जसा स्तुतिपदैर्यदहं धिनोमि ॥ 4 ॥

मच्छक्तिमात्रगणने किमिहास्ति शक्यं
 शक्येन वा तव करीश किमस्ति साध्यम्।
 यद्यस्ति साधय मया तदपि त्वया वा
 किं वा भवेद् भवति किञ्चिदनीहमाने ॥ 5 ॥

स्तोत्रं मया विरचितं त्वदधीनवाचा
 त्वत्प्रीतये वरद यत् तदिदं न चित्रम्।
 आवर्जयन्ति हृदयं खलु शिक्षकाणां
 मञ्जूनि पञ्जरशकुन्तविजल्पितानि ॥ 6 ॥

यं चक्षुषामविषयं हयमेधयज्वा
 द्राघीयसा सुचरितेन ददर्श वेधाः।
 तं त्वां करीश करुणापरिणामतस्ते
 भूतानि हन्त निखिलानि निशामयन्ति ॥ 7 ॥

तत्तत्पदैरुपहितेऽपि तुरङ्गमेधे
 शक्रादयो वरद पूर्वमलब्धभागाः।
 अध्यक्षिते मखपतौ त्वयि चक्षुषैव
 हैरण्यगर्भहविषां रसमन्वभूवन् ॥ 8 ॥

सर्गस्थितिप्रलम्बविभ्रमनाटिकायां
 शैलूषवद्विविधवेषपरिग्रहं त्वाम्।
 सम्भावयन्ति हृदयेन करीश धन्याः
 संसारवारिनिधिसन्तरणैकपोतम् ॥ 9 ॥

प्राप्तोदयेषु वरद त्वदनुप्रवेशात्
 पद्मासनादिषु शिवादिषु कञ्चुकेषु।
 तन्मात्रदर्शनविलोभितशेमुषीकाः
 तादात्म्यमूढमतयो निपतन्त्यधीराः ॥ 10 ॥

मध्ये विरिञ्चिशिवयोर्विहितावतारः
 ख्यातोऽसि तत्समतया तदिदं न चित्रम्।
 मायावशेन मकरादिशरीरिणं त्वां
 तानेव पश्यति करीश यदेष लोकः ॥ 11 ॥

ब्रह्मेति शङ्कर इतीन्द्र इति स्वराडि -
 त्यात्मेति सर्वमिति सर्वचराचरात्मन्।
 हस्तीश सर्ववचसामवसानसीमां
 त्वां सर्वकारणमुशन्त्यनपायवाचः ॥ 12 ॥

आशाधिपेषु गिरिशेषु चतुर्मुखेष्व -
 प्यव्याहता विधिनिषेधमयी तवाज्ञा।
 हस्तीश नित्यमनुपालनलङ्घनाभ्यां
 पुंसां शुभाशुभमयानि फलानि सूते ॥ 13 ॥

त्राताऽऽपदि स्थितिपदं भरणं प्ररोहः
 छाया करीश सरसानि फलानि च त्वम्।
 शाखागतत्रिदशबृन्दशकुन्तकानां
 किं नाम नासि महतां निगमद्रुमाणाम् ॥ 14 ॥

सामान्यबुद्धिजनकाश्च सदादिशब्दाः
 तत्त्वान्तरभ्रमकृतश्च शिवादिवाचः।
 नारायणे त्वयि करीश वहन्त्यनन्यम्
 अन्वर्थवृत्तिपरिकल्पितमैककण्ठ्यम् ॥ 15 ॥

सञ्चिन्तयन्त्यखिलहेयविपक्षभूतं
 शान्तोदितं शमवता हृदयेन धन्याः।
 नित्यं परं वरद सर्वगतं सुसूक्ष्मं
 निष्पन्दनन्दधुमयं भवतः स्वरूपम् ॥ 16 ॥

विश्वातिशायिसुखरूप यदात्मकस्त्वं
 व्यक्तिं करीश कथयन्ति तदात्मिकां ते।
 येनाधिरोहति मतिस्त्वदुपासकानां
 सा किं त्वमेव तव वेति वितर्कडोळाम् ॥ 17 ॥

मोहान्धकारविनिवर्तनजागरूके
 दोषा दिवाऽपि निरवग्रहमेधमाने।
 त्वत्तेजसि द्विरदशैलपते विमृष्टे
 श्लाघ्येत सन्तमसपर्व सहस्रभानोः ॥ 18 ॥

रूढस्य चिन्मयतया हृदये करीश
 स्तम्बानुकारिपरिणामविशेषभाजः।
 स्थानेषु जाग्रति चतुर्ष्वपि सत्त्ववन्तः
 शाखाविभागचतुरे तव चातुरात्म्ये ॥ 19 ॥

नागाचलेश निखिलोपनिषन्मनीषा -
 मज्जूषिकामरकतं परिचिन्वतां त्वाम्।
 तन्वी हृदि स्फुरति काऽपि शिखा मुनीनां
 सौदामनीव निभृता नवमेघगर्भा ॥ 20 ॥

औदन्वते महति सद्गानि भासमाने
 श्लाघ्ये च दिव्यसदने तमसः परस्मिन्।
 अन्तःकलेबरमिदं सुषिरं सुसूक्ष्मं
 जातं करीश कथमादरणास्पदं ते ॥ 21 ॥

बालाकृतेर्वटपलाशमितस्य यस्य
 ब्रह्माण्डमण्डलमभूदुदरैकदेशे।
 तस्यैव तद्वरद हन्त कथं प्रभूतं
 वाराहमास्थितवतो वपुरद्भुतं ते ॥ 22 ॥

भक्तस्य दानवशिशोः परिपालनाय
 भद्रां नृसिंहकुहनामधिजग्मुषस्ते।
 स्तम्भैकवर्जमधुनाऽपि करीश नूनं
 त्रैलोक्यमेतदखिलं नरसिंहगर्भम् ॥ 23 ॥

क्रामन् जगत् कपटवामनतामुपेतः
 त्रेधा करीश स भवान् निदधे पदानि।
 अद्यापि जन्तव इमे विमलेन यस्य
 पादोदकेन विधृतेन शिवा भवन्ति ॥ 24 ॥

येनाचलप्रकृतिना रिपुसङ्घयार्थी
 वारां निधिं वरद पूर्वमलङ्घयस्त्वम्।
 तं वीक्ष्य सेतुमधुनापि शरीरवन्तः
 सर्वे षडूर्मिबहुलं जलधिं तरन्ति ॥ 25 ॥

इत्थं करीश दुरपह्वदिव्यभव्य -
 रूपान्वितस्य विबुधादिविभूतिसाम्यात्।
 केचिद्विचित्रचरितान् भवतोऽवतारान्
 सत्यान् दयापरवशस्य विदन्ति सन्तः ॥ 26 ॥

सौशील्यभावितधिया भवता कथञ्चित्
 सञ्छादितानपि गुणान् वरद त्वदीयान्।
 प्रत्यक्षयन्त्यविकलं तव सन्निकृष्टाः
 पत्युस्त्विषामिव पयोदवृतान् मयूखान् ॥ 27 ॥

नित्यं करीश तिमिराविलदृष्टयोऽपि
 सिद्धाञ्जनेन भवतैव विभूषिताक्षाः।
 पश्यन्त्युपर्युपरि सञ्चरतामदृश्यं
 मायानिगूढमनपायमहानिधिं त्वाम् ॥ 28 ॥

सद्यस्त्यजन्ति वरद त्वयि बद्धभावाः
 पैतामहादिषु पदेष्वपि भावबन्धम्।
 कस्मै स्वदेत सुखसञ्चरणोत्सुकाय
 कारागृहे कनकशृङ्खलयाऽपि बन्धः ॥ 29 ॥

हस्तीश दुःखविषदिग्धफलानुबन्धि -
 न्याब्रह्मकीटमपराहतसम्प्रयोगे।
 दुष्कर्मसञ्चयवशाद् दुरतिक्रमे नः
 प्रत्यस्त्रमञ्जलिरसौ तव निग्रहास्त्रे ॥ 30 ॥

त्वद्भक्तिपोतमवलम्बितुमक्षमाणां
 पारं परं वरद गन्तुमनीश्वराणाम्।
 स्वैरं लिलङ्घयिषतां भववारिराशिं
 त्वामेव गन्तुमसि सेतुरभङ्गुरस्त्वम् ॥ 31 ॥

अश्रान्तसंसरणघर्मनिपीडितस्य
 भ्रान्तस्य मे वरद भोगमरीचिकासु।
 जीवातुरस्तु निरवग्रहमेधमानः
 देव त्वदीयकरुणामृतदृष्टिपातः ॥ 32 ॥

अन्तः प्रविश्य भगवन्नखिलस्य जन्तोः
 आसेदुषस्तव करीश भृशं दवीयान्।
 सत्यं भवेयमधुनापि स एव भूयः
 स्वाभाविकी तव दया यदि नान्तरायः ॥ 33 ॥

अज्ञातनिर्गममनागमवेदिनं माम्
 अन्धं न किञ्चिदवलम्बनमश्रुवानम्।
 एतावतीं गमयितुः पदवीं दयाळोः
 शेषाध्वलेशनयने क इवातिभारः ॥ 34 ॥

भूयोऽपि हन्त वसतिर्यदि मे भवित्री
 याम्यासु दुर्विषहवृत्तिषु यातनासु।
 सम्यग् भविष्यति ततः शरणागतानां
 संरक्षितेति बिरुदं वरद त्वदीयम् ॥ 35 ॥

पर्याकुलं महति दुःखपयोनिधौ मां
 पश्यन् करीश यदि जोषमवस्थितस्त्वम्।
 स्फारेक्षणेऽपि मिषति त्वयि निर्निमेषं
 पारे करिष्यति दया तव दुर्निवारा ॥ 36 ॥

किं वा करीश कृपणे मयि रक्षणीये
 धर्मादिबाह्यसहकारिगवेषणेन।
 नन्वस्ति विश्वपरिपालनजागरूकः
 सङ्कल्प एव भवतो निपुणः सहायः ॥ 37 ॥

निर्यन्त्रणं परिणमन्ति न यावदेते
 नीरन्ध्रदुष्कृतभवा दुरितप्ररोहाः।
 तावन्न चेत् त्वमुपगच्छसि शार्ङ्गधन्वा
 शक्यं त्वयापि न हि वारयितुं करीश ॥ 38 ॥

यावन्न पश्यति निकामममर्षणो मां
 भ्रूभङ्गभीषणकराळमुखः कृतान्तः।
 तावत् पतन्तु मयि ते भगवन् दयाळोः
 उन्निद्रपद्मकलिकामधुराः कटाक्षाः ॥ 39 ॥

स त्वं स एव रभसो भवदौपवाह्यः
 चक्रं तदेव शितधारमहं च पाल्यः।
 साधारणे त्वयि करीश समस्तजन्तोः
 मातङ्गमानुषभिदा न विशेषहेतुः ॥ 40 ॥

निर्वापयिष्यति कदा करिशैलधामन्
 दुर्वारकर्मपरिपाकमहादवाग्निम्।
 प्राचीनदुःखमपि मे सुखयन्निव त्वत् -
 पादारविन्दपरिचाररसप्रवाहः ॥ 41 ॥

मुक्तः स्वयं सुकृतदुष्कृतशृङ्खलाभ्याम्
 अर्चिर्मुखैरधिकृतैरतिवाहिताध्वा।
 स्वच्छन्दकिङ्करतया भवतः करीश
 स्वाभाविकं प्रतिलभेय महाधिकारम् ॥ 42 ॥

त्वं चेत् प्रसीदसि तवास्मि समीपतश्चेत्
 त्वय्यस्ति भक्तिरनघा करिशैलनाथ।
 संसृज्यते यदि च दासजनस्त्वदीयः
 संसार एष भगवन्नपवर्ग एव ॥ 43 ॥

आहूयमानमनपायविभूतिकामैः
 आलोकलुप्तजगदान्ध्यमनुस्मरेयम्।
 आलोहितांशुकमनाकुलहेतिजालं
 हैरण्यगर्भहयमेधहविर्भुजं त्वाम् ॥ 44 ॥

भूयो भूयः पुळकनिचितैरङ्गकैरेधमानाः
 स्थूलस्थूलान् नयनमुकुलैर्बिभ्रतो बाष्पबिन्दून्।
 धन्याः केचिद्वरद भवतः संसदं भूषयन्तः
 स्वान्तैरन्तर्विनयनिभृतैः स्वादयन्ते पदं ते ॥ 45 ॥

वरद तव विलोकयन्ति धन्याः
 मरकतभूधरमातृकायमाणम्।
 व्यपगतपरिकर्मवारवाणं
 मृगमदपङ्कविशेषनीलमङ्गम् ॥ 46 ॥

अनिभृतपरिरम्भैराहितामिन्दिरायाः
 कनकवलयमुद्रां कण्ठदेशे दधानः।
 फणिपतिशयनीयादुत्थितस्त्वं प्रभाते
 वरद सततमन्तर्मानसं सन्निधेयाः ॥ 47 ॥

तुरगविहगराजस्यन्दनान्दोलिकादि -
 प्वधिकमधिकमन्यामात्मशोभां दधानम्।
 अनवधिकविभूतिं हस्तिशैलेश्वरं त्वाम्
 अनुदिनमनिमेषैर्लोचनैर्निर्विशेषम् ॥ 48 ॥

निरन्तरं निर्विशतस्त्वदीयम्
 अस्पृष्टचिन्तापदमाभिरूप्यम्।
 सत्यं शपे वारणशैलनाथ
 वैकुण्ठवासेऽपि न मेऽभिलाषः ॥ 49 ॥

व्यातन्वाना तरुणतुळसीदामभिः स्वामभिख्यां
 मातङ्गाद्रौ मरकतरुचिं पुष्पगती मानसे नः।
 भोगैश्वर्यप्रियसहचरैः काऽपि लक्ष्मीकटाक्षैः
 भूयः श्यामा भुवनजननी देवता सन्निधत्ताम् ॥ 50 ॥

इति विहितमुदारं वेङ्कटेशेन भक्त्या
 श्रुतिसुभगमिदं यः स्तोत्रमङ्गीकरोति।
 करिशिखरिविटङ्कस्थायिनः कल्पवृक्षात्
 भवति फलमशेषं तस्य हस्तापचेयम् ॥ 51 ॥

॥ इति श्रीवरदराजपञ्चाशत् समाप्ता ॥
 कवितार्किकसिंहाय कल्याणगुणशालिने।
 श्रीमते वेङ्कटेशाय वेदान्तगुरवे नमः ॥